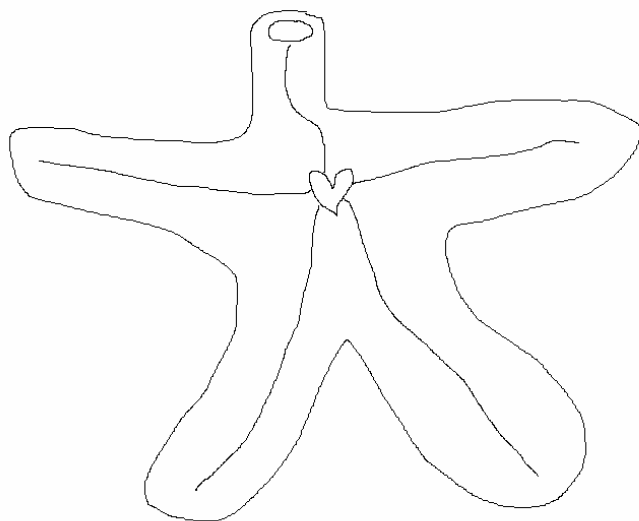

Ickevåldskroppen

–principer, strategi, träning, metoder och livsstil

Ickevåld är ett fantastiskt rikt begrepp som spänner över många delar av livet. Denna modell är tänkt som ett försök att förtydliga och förenkla detta begrepp. Man kan naturligtvis se på ickevåld på många olika sätt och om andra modeller eller bilder passar dig bättre så använd dem istället. I vår modell av ickevåldskroppen delar vi upp begreppet ickevåld i principer, strategi, träning, metoder och livsstil.

Principerna är hjärtat i ickevåldskroppen.

Hjärtat är symbolen för våra värderingar och vår övertygelse. Dessa principer, eller bristen på sådana, är det som delvis styr våra handlingar. Liksom resten av kroppen har hjärtat förmåga till att vara i ständig utveckling. Inom ickevåldsrörelsen har ett antal vägledande ickevåldsprinciper utvecklats. Några av dessa presenteras nedan:

- ♥ En respekt för motståndaren - att se alla i konflikten som medmänniskor.
- ♥ Att skilja på sak och person - vi bekämpar kriget som institution och fenomen, inte soldaterna.
- ♥ En tro på att var och en kan förändras - att det finns något gott hos alla.
- ♥ Medlen måste stämma överens med målet - dvs. om vi vill ha fred måste våra handlingar vara fredliga.
- ♥ En vägran att skada eller förnedra andra människor – våld underkänns som en väg framåt och våldsspiralen stannar med mig.
- ♥ Ingen har monopol på sanningen – vi äger alla bitar av sanningspusslet och utmaningen ligger i att kunna se och möta den andres sanning även om denna persons pusselbit inte verkar passa med min.
- ♥ Sök konflikternas centrum – ickevåld innebär en vilja att aktivt bekämpa orättvisor och våld. Ickevåld är ett avståndstagande av våldet samtidigt som det är ett aktivt bekämpande av våld genom ickevåld.

Ickevåldskroppen är skapad av Patrick Gruzckun och Martin Smedjeback, båda aktiva inom Kristna Fredsrörelsen.

Strategin är hjärnan i ickevåldskroppen.

Hjärnan behövs för att analysera situationen och tänka ut en god strategi för en ickevåldshandling. Det gäller att ha klart för sig vad man ska och kan göra vid olika eventuella skeenden. Man måste också göra en noggrann analys av vad det är man vill förändra och vilken ickevåldsmetod som skulle passa för den aktuella aktionen. För att övervinna ett orättvist system måste man ibland sätta in en hel serie av olika ickevåldsmetoder. Det underlättar att försöka tänka ut olika scenarier för vad som skulle kunna hända när man använder olika metoder, så att man kan vara beredd på olika resultat och reaktioner från omgivningen.

Träningen är ryggmärgen i ickevåldskroppen.

En fotbollsspelare som vill bli duktig spelar inte endast matcher. Han eller hon övar olika moment för att de verkligen ska sitta när det gäller. Spelaren kan till exempel stå och sparka en speciell vänsterspark en hel förmiddag för att den verkligen ska sitta. När man övat en sak tillräckligt många gånger kan man göra den utan att tänka efter. Det blir en ryggmärgsreflex. Detsamma gäller med ickevåld. Det är viktigt att träna på hur ickevåldsmetoder kan användas i våldssituationer så att de verkligen sitter när det behövs. Detta kan uppnås genom att träna en aktion genom simulering innan den utförs. Lika mycket behövs övning för att kunna leva ut ickevåldets principer i vardagen. Hur hanterar jag en konflikt på min arbetsplats eller i skolan på det mest ickevåldsliga sättet? Hur kan jag uttrycka kritik utan att såra eller förvärra en situation? Allt sånt här kan man träna i ickevåldsworkshops.

Metoderna är händer och fötter i ickevåldskroppen.

Icke våldsmetoderna kan användas i det vardagliga mötet med människor som till exempel genom att ge respekt och hjälp även till dem som vi har svårt för. Det kan också vara att stoppa våld i vardagen till exempel genom att gå emellan två som slåss eller någon som mobbas. Icke våldsmetoder används också i politisk handling. Ofta utmanar handlingarna samhällets orättfärdiga lagar och regler. Gene Sharp har gjort tre stora kategorier för att presentera hur ickevåldets metoder kan uttryckas i politisk handling: protest och övertygande, ickesamarbete och ingripande. I boken "The Politics of Nonviolent Action" räknade han ickevåldets metoder till 198 stycken. Nedan presenteras Sharps tre kategorier med några exempel som visar vad de innebär. Boken är skriven 1973 så idag har antalet ickevåldsmetoder ökat väsentligt. Ständigt uppträffas nya metoder.

1. Protest och övertygande

Demonstrera – många uttrycker vad de vill genom att gå tillsammans på offentliga platser.

Till exempel demonstrationen den 15 februari 2003, vilket var den största anti-krigsdemonstrationen någonsin. Det hölls demonstrationer i över 600 städer världen över. Bara i London demonstrerade två miljoner människor.

Protestlistor – att skriva på en lista som uttrycker missnöje med en viss politik. Till exempel en namninsamling i protest mot Sveriges vapenexport till USA och Storbritannien under Irakkriget.

2. Ickesamarbete

Bojkott - att vägra köpa en vara eller en tjänst för att markera missnöje med den som säljer varan eller tjänsten. Till exempel bojkottades sydafrikanska varor under apartheidregimen. Först bojkottade individer och organisationer sydafrikanska varor, sedan började hela länder bojkotta sydafrikanska varor.

Icke våldskroppen är skapad av Patrick Gruzckun och Martin Smedjeback, båda aktiva inom Kristna Fredsrörelsen.

Strejk - att vägra att arbeta. En strejk i Polen var startskottet på en ickevåldsrörelse som efter några år fick kommunismen på fall i landet.

Politiskt ickesamarbete – till exempel vägran att göra värnplikt eller vägran att verkställa en utvisning av flyktingar.

Vägran att samarbeta – till exempel under andra världskriget vägrade norska lärare att följa den nazistiska läroplanen. De skickades till koncentrationsläger på grund av sina brott, men de flesta togs snart tillbaka när nazisterna förstod att de inte skulle ge upp.

3. Ingripande

Blockader - att sitta i vägen för något. Till exempel israeler som sätter sig i vägen för israeliska bulldozrar som ska förstöra palestinska hus.

Preventiv närvaro - att skydda utsatta personer i konfliktområden genom internationell närvaro. Denna metod utnyttjar det faktum att den tredje parten, fredsobservatören, själv inte är en del av konflikten. Till exempel fredsobservatörer som finns i Mexico, Israel/Palestina och Colombia.

Plogbillsaktioner – att förstöra vapen öppet och vara villig att ta sitt straff. Att själva börja nedrustning av vapnen när politiker vägrar. Att till exempel förstöra kärnavapenubåtar i Skottland.

Icke våldsmetoder handlar inte enbart om motstånd mot orättvisa och förtryck i världen. Det handlar också om att **bygga upp det goda**. Gandhi kallade denna del det konstruktiva programmet. Ett exempel kan vara att jobba med rättvis handel, genom världsbutikerna eller rättvisemärkt. Det kan också vara att handla miljövänligt, starta ett ickevåldsligt kollektiv, eller att odla en kolonilott för att få ekologiska varor med kort transportsträcka.

Dessa fyra komponenter; principer, strategi, träning och metoder, kan alla fungera, till viss del, självständigt. Bojkott, en ickevåldsmetod, användes under en stor del av 1990-talet mot Irak i form av FN-stödda sanktioner. Sanktionerna resulterade i över en miljon döda irakier. Resultatet visar med all tydlighet att aktionen inte följde ickevåldets principer. Händerna och fötterna följde inte hjärtat. Ofta utförs ickevåldsmetoder utan någon strategi, med resultat att de blir mindre effektiva och i värsta fall orsakar mycket mer lidande än vad som skulle vara nödvändigt. Då följer inte händerna och fötterna hjärnan. Det som kanske är vanligast är att vi bär på många av ickevåldets principer men att vi inte omsätter dem i handling. Händerna och fötterna är passiva inför hjärtats rop. ”We do the talk, but not the walk.” I så fall saknas blodet som kopplar kroppens delar tillsammans, vilket leder oss in till den sista delen på ickevåldskroppen.

En ickevåldslig livsstil är blodet i ickevåldskroppen.

Blodet är det som förbinder våra kroppsdelar och ger liv åt dem. Blodet ger liv också åt ickevåldsbegreppet. De olika delarna i ickevåldskroppen är oftast starka i sig, men ju mer vi lyckas med att koppla samman dem, ju starkare blir ickevåldet. När man i ett liv börjar knyta samman kroppsdelarna blir ickevåldet till en livsstil, något som genomsyrar hela ens liv. Motivationen till att ha denna livsstil kan vara ens religiösa tro, ens filosofiska övertygelser, ens politiska övertygelser, eller alla dessa tillsammans. För ickevåldscrollmodeller som Gandhi och King var detta något som hände med dem gradvis i deras liv. De knöt mer och mer ihop ord och handling, men liksom vi begick de ofta misstag och gick ifrån ickevåldets väg tidvis. Kroppen växer i sin egen takt, liksom ickevåldet i våra liv. Ofta börjar ickevåldet som ett litet frö i ens liv som har potential att växa sig stort om man göder det ordentligt. Ofta har det börjat gro i oss utan att vi ens har märkt det.

Icke våldskroppen är skapad av Patrick Gruzckun och Martin Smedjeback, båda aktiva inom Kristna Fredsrörelsen.